

FARKLI KÜLTÜRLERDE REKREASYON:SERBEST ZAMAN AKTİVİTELERİNİN İNCELENMESİ

By MEHDİ DUYAN

Recreation in Different Cultures: Analysis of Leisure Time Activities	Farklı Kültürlerde Rekreasyon: Serbest Zaman Aktivitelerinin İncelenmesi
<p>Abstract</p> <p>In the new world order, societies have begun to pursue a policy aimed at achieving individuals' appreciating their leisure time, enjoying it, and succeeding in increasing business productivity. Individuals who use their leisure time effectively are regarded healthy emotionally, spiritually, mentally, socially, professionally and physically. It is aimed to examine recreation and leisure time activities in different cultures by considering the similarity or differences between the Turkish society and the leisure time activities of the societies living in different regions of the world. Countries where leisure time activities are studied in different cultures; Turkey, America, Germany, England, China, Germany, and Australia. As a result, it is noteworthy that in Turkey, America and UK society, the rate of watching television, which is regarded as passive recreation activity, is higher than other leisure time activities. In the German and Australian communities, outdoor recreational activities and sport recreational activities are more likely to participate while Chinese society has more participation in traditional sports and cultural activities.</p> <p>Keywords: Recreation, Different Culture, Leisure Time Activities.</p>	<p>Özet</p> <p>Yenidünya düzeninde toplumlar, serbest zamanlarını iyi değerlendiren, haz ve keyif alan, iş verimliliğini artırmayı başaran bireyler elde etmeyi hedefleyen bir politika izlemeye başlamışlardır. Serbest zamanlarını etkili ve verimli kullanan bireylerin duygusal, ruhsal, zihinsel, toplumsal, mesleki ve fiziksel olarak sağlıklı olma hali söz konusudur. Türk toplumu ve dünyanın farklı bölgelerinde yaşayan toplumların serbest zaman aktiviteleri arasında benzerlik veya farklılıklar olup olmadığı düşüncesinden yola çıkılarak, farklı kültürlerde rekreasyon, serbest zaman aktivitelerinin incelenmesi amaçlanmıştır. Farklı kültürlerde serbest zaman aktivitelerinin incelendiği ülkeler; Türkiye, Amerika, Almanya, İngiltere, Çin, Almanya, Avustralya. Sonuç olarak, Türkiye, Amerika ve İngiltere toplumunda, pasif rekreasyon faaliyeti olan televizyon seyretme oranının diğer serbest zaman aktivitelerine göre yüksek değerlerde olması dikkat çekicidir. Almanya ve Avustralya toplumunda açık hava rekreasyon faaliyetleri ile sportif rekreasyon aktivitelerine katılımın fazla olduğu, Çin toplumunda geleneksel sporlara ve kültürel faaliyetlere daha fazla katılım olduğu görülmektedir.</p> <p>Anahtar Kelimeler: Rekreasyon, Farklı Kültür, Serbest Zaman Aktiviteleri.</p>

Giriş

Rekreasyon, dinlendirici, gönüllü olarak seçilen, fiziksel ve zihinsel yenilenme imkanı sağlayan aktiviteler (McLean, Hurd ve Rogers, 2008), zorlama olmaksızın, yükümlülüklerden uzak, bireyin serbest zamanlarında yaptığı etkinlikler (Stebbins, 2010; Kılbaş, 2010), yaşamla ilgili bütün sorumluluklar tamamlandıktan sonra kalan serbest zamanlarda bireysel yada toplumsal olarak yapılan sportif, kültürel, sanatsal, sosyal, turistik aktiviteler (Başaran, 2016) olarak farklı bakış açlarına göre tanımlanmıştır. Gelişmiş ülkeler sporun toplum sağlığı için önemini fark ettikleri ve sanayileşme sonucunda hızlı kentleşmenin getirdiği olumsuzlukları gidermede bir araç olarak sporu kullanmışlar, daha sonra yaşanan savaşlar ve ekonomik buhran dönemlerinde sporun tedavi edici ve canlandırıcı etkisinden yararlanmışlardır. Rekreasyonun gelişimi ilk medeniyetlerden günümüze kadar aşamalar halinde gerçekleşmekle beraber (Hazar, 2009), ülkelerin gelişmişlik düzeylerine bağlı olarak sosyal yaşamda gittikçe önemini artırmaktadır. Gelişmiş toplumlarda halka yönelik sunulan fiziksel aktiviteler, rekreasyon kavramı içinde yer almaktadır (Sivrikaya ve Doğu, 2011). Rekreasyon, insanların hayattan zevk alarak sağlıklı bir biçimde mutlu yaşamalarını sağlayan, modern teknolojinin ve şehirleşmenin meydana getirdiği kirlilik ve diğer sorunların yarattığı fiziksel ve ruhsal yıpranmaları azaltacak çok önemli bir işleve sahiptir (Karaküçük, 2005). Rekreasyon, kişilerin ve toplumların serbest zamanlarını verimli bir şekilde öğreten bir öğreti ve toplumsal gelişmişliğin bir göstergesidir (Başaran, 2016). Modern teknolojinin gelişmesi ve çalışma zamanının azalması ile serbest zaman aktivitelerine katılımı etkileyen faktörlerin başında nüfus, sanayileşme, eğitim, ekonomi ve turizmin gelişmesi gibi faktörler gelmektedir (Ergüven, 2012).

Farklı kültürlerde rekreasyon faaliyetlerini, teknolojik gelişmeler ve buna bağlı aktif ya da pasif katılım (Yerlisu ve Ardahan, 2009), yaş (Brown ve Frankel, 1993; Broughten ve Beggs, 2006; Seddon, 2011), cinsiyet (Vong Tze, 2005; Amestoy, Rosal ve Toscano, 2008; Temir ve Gürbüz, 2012; Kaya ve Gürbüz, 2015; Ayyıldız, 2015), medeni durum (Liang, Yamashita ve Brown, 2013), gelir düzeyi (Aslan, 2005; Damianidis ve ark. 2007; Bonke, Dedding ve Lausten, 2009; Ardahan ve Lapa, 2010; Karaküçük ve ark. 2008; Özşaker, 2012; Emir, 2012; Ayyıldız, 2015; Tekin, 2009; Can, 2010; Akgül, 2011), eğitim düzeyi (Arslan, 2010; Lu ve Hu, 2005; Gediz, 2012), sosyal sınırlamalar (Fasting ve Pfister, 1999; Koca, 2006; Yaprak ve Amman, 2009), yaşam koşulları (Amestoy, Rosal ve Toscano, 2008), moda (Hall ve Page, 2006), tesis / hizmet ve erişilebilirlik (Masmanidis ve ark. 2009; Gürbüz ve ark. 2010; Cerin ve ark. 2010; Palen ve ark. 2010; Özşaker, 2012), yaşadığı bölge (Drakou, Tzetzis ve Mamantzi, 2006), gelenekler (Amin ve ark. 2011) gibi faktörlerin etkilediği görülmektedir.

Türkiye’de Rekreasyon

Ülkemizde rekreasyon ilk olarak Atatürk’ün 1923 ve 1937 senelerinde yapmış olduğu konuşmalarda kullanılmıştır. 3530 sayılı kanunun 4.maddesinde “Gençler için kulüplere gitmek ve serbest zamanlarında beden terbiyesine devam etmek mecburidir” demektedir. Üniversiteler, yerel yönetimler ve kulüpler iş birliği içerisinde toplumdaki bireylerin yaşam kalitesini artırmaya yönelik yapılan rekreasyon hizmetleri planlaması ve uygulaması ile bireylere eğlendirici ve eğitici oyunlar sunarak, onları hayatın getirdiği iş ve yaşam sıkıntısından uzaklaştırmayı hedefleyen çalışmalar hızlandırıldı (Zorba, 2008). Türkiye’de rekreasyon politikalarına ilişkin düzenlemeler ve uygulamalar 1963 yılından beri devam eden kalkınma planları ve hükümet programları oluşturmuştur (Karaküçük, Akgül, Karaman ve Ayyıldız, 2016). Altıncı Beş Yıllık Kalkınma Planı (1990-1994) ile üniversitelerin beden eğitimi ve spor bölümlerinde rekreasyon anabilim dalı açılabilmesi için gerekli düzenlemelerin yapılması, serbest zamanların değerlendirilmesi amacı ile kamu kurumlarına ait tesislerin toplumun kullanımına açılması çalışmalarına başlanması, halkı aydınlatmak ve eğitmek amacı ile tanıtım ve eğitim programlarının düzenlenmesine ilişkin ilkeler ve politikalar yapılmasının amacına ve önemine değinilmiştir (www.kalkinma.gov.tr). Türkiye’de rekreasyon eğitiminin ilk basamağını Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulları (BESYO) oluşturmuştur. Muğla Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu bünyesinde rekreasyon bölümü açılması kararı alındıktan sonra Yükseköğretim kurumunun 12.04.2000 tarihli toplantıda Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulları bünyesinde rekreasyon bölümlerinin açılmasına karar verilmiştir. Ülkemizde Turizm fakültelerinin kurulmasıyla birlikte rekreasyon yönetimi bölümleri açılmıştır (Zorba, 2007; Kızanıklı, 2014). Ülkemizde, Belediyeler ile işbirliği içerisinde olduğu Halk Eğitim Merkezleri, Gençlik Hizmetleri ve Spor İl Müdürlükleri, Gençlik Merkezleri kurumları vasıtasıyla yetişkinlere, yaşlılara, ev hanımlarına ve engellilere yönelik sportif, sanatsal amaçlı kurslar düzenlemenin yanı sıra birçok rekreatif etkinlik içeren turnuvalar, şampiyonalar düzenlemektedir (Zorba, 2008; Miser ve Arslan, 2015). Rekreasyon; kapsamı çok geniş olan bir alandır, engelli veya engelsiz demeden toplumdaki her birey için programlanmaktadır. Tırmanma, kayak, avcılık, doğa yürüyüşü ve balıkçılık, açık hava sporlarının ülkemizde rekreasyonel ve doğa ile iletişimi sağlayan işlevine en güzel örnekleri oluşturur (Tekin, 2009). Türkiye’de rekreasyon faaliyeti olarak bir diğer boyut; komşu ziyaretleri, piknik ve gün etkinlikleri, kahvehanede geçirilen zaman, park gezileri, gelenek, görenek ve adetler doğrultusunda yapılan etkinlikler, sinema, tiyatro ve diğer sanatsal faaliyetleri sayabiliriz (Kurar ve Baltacı, 2014). Türkiye’de zaman kullanımı ile ilgili araştırma sonuçlarına göre, yılın tüm günleri hesaba katıldığında 15 ve üzeri yaştaki fertler günde ortalama 8 saat 32 dakikayı uykuya ayırırken spor faaliyetlerine sadece 7 dakika ayırmaktadır. Sosyal yaşam ve eğlence, hobiler ve oyunlar, spor gibi zaman kullanımı gerektiren faaliyetlere her iki

cinsiyet için de çok az zaman ayrıldığı araştırmanın dikkat çeken sonuçlarındandır (Türkiye İstatistik Kurumu, 2007). TÜİK Zaman Kullanım Araştırması sonuçlarına göre; %94 TV seyretme, %71 akraba ziyareti, %56 arkadaş ziyareti, %36 radyo dinleme, %38 alışveriş merkezleri, %30 gazete dergi okuma, %26 sosyal medya, %24 el işleri, %19 kafe, kahvehane, %11 bulmaca, %9 sinemaya gitme, %3 kütüphaneye gitme, %2 doğa yürüyüşü, %1.2 seyirci olarak sportif aktivitelere katılma olarak belirlenmiştir. Türkiye'de yetişkin bireylerin genellikle pasif rekreasyon faaliyetlerine yöneldikleri (%3 oyun, internet, %46 TV izleme, %3.2 kitap, gazete, dergi okuma, %0.7 müzik dinleme, % 3.3 fiziksel egzersiz, spor vb.) (Türkiye İstatistik Kurumu, 2015; Karaküçük ve ark., 2016), yetişkin kadınlar aktif rekreasyon etkinliklerinden daha çok yürüyüş aktivitesini tercih etmişlerdir (Hekim, 2015).

Amerika'da Rekreasyon

Zorba (2005)'e göre, Amerika'da rekreasyon faaliyetlerinin planlama ve organizasyon uygulamasında, ¹ Federal Hükümet, Amerika Devlet katılımı, Eyaletler, Belediyeler, halk, özel organizasyon kuruluşları, kiliseler, ticari girişim, çeşitli kurumlarda çalışanlar, askeriye, kolej ve üniversiteler yer almakta ve serbest zamanları kontrol etme, uygulama yönünde büyük bir yarıya ³ koyulmuşlardır. Disney Magic, Recreational Equipment Inc. (hem mağaza hem de cam duvar ve şelalelerle çevrili konulu park), NBC ve perakende mağazalar zinciri ve NBC sports (aile eğlencesi yaratmaya çalışır), Lucas Films, Levi's, MGM, Disney ve Harrod's London, McDonald's, Macy's, Globe Theatre, Warner Brothers, The Rolling Stones, Aqua, Disneyland, Dreamland vb. sayısız şirket serbest zamanın önde gelen ticari endüstrilerini oluştururlar (Aytaç, 2006). Amerikalılar, Pazar günlerini dans etme, kağıt oynama, at yarışı, balıkçılık, avcılık, bisiklet ve okçuluğun yanı sıra kriket, badminton ve tenis ilgi çeken aktiviteler olmuştur. Günümüzde özellikle profesyonel boks, kolej ve üniversitelerde Amerikan futbolu ve basketbol öne çıkmıştır. Bu zaman boyunca beysbol Amerika'nın ulusal hobisi olmuştur (Zorba, 1999; Tekin, 2009). Amerikan kültürü içinde, İşçi Günü, Şükran Günü, Bağımsızlık Günü ve 4 Temmuz Kutlamaları gibi özel günler, kutlamalar bulunmaktadır. Özel kuruluşlar tarafından kamuya hizmet veren rekreasyonel birimler bulunmaktadır. Bunlar; Rekreasyonda Çalışanlar (Rekreasyonel İşçiler), Askeri Rekreasyon, Kampüs Rekreasyonu' dur (Zorba, 1999). Rekreasyonda Çalışanlar (Rekreasyonel İşçiler); İşçi rekreasyon programları; çalışanların sağlığını korumak ve geliştirmek, motivasyonunu arttırmak, işe olan devamsızlığı azaltmak, alkol, uyuşturucu ve zararlı alışkanlıkların önüne geçmek için tasarlanmıştır. Büyük şirket sahipleri, işçilerin serbest zamanlarını ² daha iyi değerlendirmelerini sağlayarak onların daha verimli olacaklarını fark etmişler ve piknikler, gezintiler düzenlemişler, erkekler için bowling, basketbol, softball ve baseball takımları oluşturdular. Askeri Rekreasyon; Savunma Bakanlığının moral, sağlık ve rekreasyon departmanı tarafından düzenlenmektedir.

Bunlar zindelik aktiviteleri, spor, yarışmalar, sanat etkinlikleri, resim ve kütüphane çalışmaları ile benzer sosyal faaliyetleri içermektedir. Okçuluk, yüzme, bisiklet, tenis, golf, softball, rugby, futbol, kayak, binicilik, balıkçılık, yatçılık ve kampçılık aktivelerinden birini seçebilir. Kampüs Rekreasyonu; öğrencilerin katılımını esas alan, programlanmış aktiviteler yapılır. Açık hava rekreasyon faaliyetleri; kamp, kano, kayak, su sporu, rafting, yelkencilik, bisiklet turları, fotoğrafçılık ve diğer doğa aktiviteleri içerir (Zorba ve ark., 2005). Amerika'da 75 yaş ve üzerindeki bireyler serbest zamanlarının çoğunu TV izlemek, kitap okumak, rahatlamak ve dinlenmek için kullanıyor, genç yaş grubu serbest zamanlarının çoğunu spor ve egzersiz yapmakla, bilgisayar oyunu oynamakla ve eğlence amaçlı değerlendiriyorlar. 15 yaş ve üstü ortalama günlük % 96 TV izlemek, sosyalleşmek veya egzersiz yapmak gibi bir çeşit boş zaman etkinliği ile uğraşmaktadır. Boş vakit geçirenlerin arasında, erkekler bu faaliyetlerde (5.8 saat), kadınlardan (5.1 saat) daha fazla zaman harcıyorlardı. Erkeklerin, spor, egzersiz ya da rekreasyona katılma oranı %23 iken, kadınlar %18'dir. Televizyon seyretme, 15-19 yaş günde 2.4 saat, 75 yaş üstü 4.5 saat oranla en yüksek serbest zaman davranışı olduğu belirlenmiştir (www.bls.gov.tr, 2015).

Almanya'da Rekreasyon

Almanlar daha çok açık hava etkinlik ve sporlardan zevk almaktadır (Zorba, 2004). Almanya'da yılda 25 ile 30 günlük uzun tatilde, ailelerin birlikte bir ay kadar bir süreyle birlikte (deniz kenarında bir apartmanda veya yeni bir şehir seyahatinde) geçirebilmeleri demektir (Paul, 2014). Almanya'da; kamplar, kış sporları, futbol, yüzme, eskrim çok yaygın rekreatif etkinliklerin yanı sıra özellikle açık hava rekreasyon faaliyetleri gençlerin hayatlarında önemli bir rol oynamaktadır. Almanlar aynı zamanda müzik ve dans seven bir millet olup, festival ve bayramlarda dans ve müzik ön plandadır, Federal devlet, bölgesel spor kuruluşları ve birliklerinin çalışmaları, Alman Spor Danışma Konseyi tarafından (Deutscher Spor Beirat) geliştirilir ve gönüllü spor kulüpleri çok yaygın olup, federal spor örgütüne bağlıdır. Federal Gençlik Örgütü (Federal Young Ring), birçok kültürel toplumsal ve sportif nitelikte olmayan diğer serbest zaman değerlendirme etkinliklerini geliştirmeye çalışır (Emir, 2012). Almanya'da yapılan bir araştırmada, haftada 2-3 defa spor yaptıkları bu sporların başında % 9.46 fitness, % 6.89 futbol, % 4.97 atletizm, % 4.1 tenis, % 1.36 atıcılık sporları gelmektedir. Almanya'da yapılan bir araştırmada; Almanların rekreatif amaçlı uğraştıkları hobi ve spor branşları incelenmiş, 14 yaş ve üzeri bireyler araştırmaya katılmış ve şu sonuçlar elde edilmiştir; bahçe işleri %30, alışveriş işleri %27.1, bulmaca çözme %16.6, yemeğe gitme %14.8, bilgisayar oyunları %13.7, tamir işleri ile uğraşma %11.6, dağ yürüyüşü-tırmanış %9.5, ev içi aktiviteler %7.8, sauna ve buhar banyosu %7.5, el sanatları %6.7, dans faaliyetleri %5.9, yürüyüş %5.3, bisiklet %5.1, futbol %4.9, yoga %2.9, kamp

kurma %2.5, tenis %2.1, binicilik %1.8, paten-kayak %1.6, balık tutma %1.5, cimnastik %1.5, basketbol %1.2, golf-dalgıçlık %1 oranında olduğu tespit edilmiştir (Statista,t.y., 2015).

İngiltere'de Rekreasyon

İngiltere'de 1870'li yıllarda kiliseler insanları günahlardan ve alkolizm gibi kötü alışkanlıklardan korumak adına futbol ve kriket sporlarına teşvik etmiştir.1918'de Eğitim Yasası ile fiziksel eğitim öğretim alanları, kamplar, yöresel eğitim kuruluşları, oyun alanlarının yapılması, 1925'de "Ulusal Oyun Alanları Örgütü" spor ve açık hava serbest zaman etkinliklerini ülkeye yaymak için kurulmuştur. 1964'de "Serbest Zaman Değerlendirme Merkezi" ile ulusal ve uluslararası spor ve serbest zaman faaliyetlerinin planlanması ile ilgili birim olarak açılmıştır (Zorba, 2004). İngiltere'de bireylerin ev içinde yapılan rekreatif etkinliklere bakıldığında, 'televizyon izleme' ve 'radyo dinleme' en çok yapılan etkinlikler olurken, 'CD, kaset dinleme, arkadaşlarla eğlence', 'kitap okuma', 'bahçe işleri ile ilgilenme' gibi faaliyetlerde rekreatif amaçla yapılmaktadır. Bahçe işleri ile uğraşma, koleksiyonculuğun değişik şekilleri, marangozluk, aşçılık, dikiş-nakiş gibi boş zaman aktiviteleri uzun süreli ve daha çok evde yapılan aktivite sınıfındadır. İngiltere Kırsal Bölge Ajansı'nın raporlarına göre, kişilerin %35'i yürüyüş amaçlı, %14'ü yeme-içme için, %50'sinin evlerinden 5 km'lik mesafe uzaklıktaki yerleri tercih ettiği, %69'unun düzenli olarak bu tarz etkinliklere katıldığı, %38'i ise yürüyerek ulaşımını sağlamayı seçtiği görülmektedir (Bull, Hoose ve Weed, 2003). İngiltere'de 16 yaş üstü serbest zaman davranışları, %88 televizyon seyretme, %84 arkadaş ve aile ile zaman geçirme, %76 müzik dinleme, %71 alışveriş, %67 kitap okuma, %69 yemek, %59 internet, %54 spor ve egzersiz, %49 bahçe işleri, %48 bar ve klüp, %48 sinemaya gitme olarak tespit edilmiştir (www.gov.uk/government, 2016). Yetişkinlerin% 89'u serbest zamanlarında televizyon izlemekle zaman geçiriyorlar ve 35 yaş üstü yaş grupları için televizyon izlemek en popüler etkinlik olarak ortaya çıkmaktadır. 25 ile 34 yaş arasındaki yetişkinlerin % 85'i serbest zamanlarında, televizyon izlemenin yanı sıra arkadaş ve aileyle birlikte vakit geçirmektedirler. 16 yaş ve üstü yetişkinler için aile ve arkadaşlarla zaman geçirmek % 84, müzik dinlemek % 76, alışveriş ise % 71 en fazla zaman geçirilen aktive türleridir. 16-24 yaş grubu ile 65 yaş ve üstü grupları karşılaştırılmış, yaş ilerledikçe müzik dinleme % 90'dan % 69'a, internet kullanımı % 79'dan % 24'e, spor ve egzersiz aktiviteleri % 63'den % 35'e, kafe, bar ve klüplere gitme %59'dan %33'e, sinemaya gitme % 72'den % 21'e yaşla birlikte paralel olarak düştüğü saptanmıştır (Seddon, 2011). İngiltere'de yaşayan bireylerin, sinema, tiyatro, müzikal, resim, heykel ve fotoğraf sergilerine gitmek en çok katılım sağlandığı etkinlikler olduğu tespit edilmiştir (Fox ve Rickards, 2002). Sportif etkinlik olarak, yürüyüş, yüzmek ve yoga/aerobik en fazla katılım sağlanan etkinliklerdir (Kraus, 2001). İngiltere'deki serbest zaman zamanları da

tüketici önceliklerinin değiştiğini (Lawrence, 2003), özellikle 18-25 yaş grubu bireylerin son 10-15 yılda serbest zaman alışkanlıklarının sanal ortama kaydığını ve elektronik serbest zaman kavramının fenomen hale geldiğini belirtmişlerdir (Padilla ve ark., 2010).

Çin'de Rekreasyon

Çin'de ekonomik büyümenin sonucunda, yaşam standartlarının yükselmesi, serbest zamanla birlikte rekreatif etkinliklere katılımı arttırmıştır. Çin'de serbest zaman aktivitelerine katılım ile ilgili yapılan bir araştırmada; %49'u alışveriş, %41'i akraba ve arkadaş ziyareti, %28'i turizm, %23'ü eğlence temelli aktivitelere katılmaktadır. Çin'de popüler aktivitelerden biri de internet kullanımıdır (Yin, 2005). Çin İnternet Network Bilgi Merkezi'ne göre Çin'de 46 milyon internet kullanıcısı bulunmaktadır. Serbest zaman aktivitesi olarak en fazla internet tercih edilmektedir (Başarangil, 2013). Çin'de toplam nüfusun dörtte birinden fazlası spor aktivitelerine katılmaktadır. "Halk sporları" kavramı; işçiler, çiftçiler, devlet memurları, askeri ve emniyet güçlerinde çalışan personeller, öğrenciler, yaşlılar ve engellilere yönelik tüm spor aktivitelerini kapsamaktadır. Çin hükümeti, 1995' te Bütün Halk İçin Sağlıklı Yaşam Planı'nı (özellikle gençler ve çocuklar için) halkın fiziksel, zihinsel, moral ve motivasyon durumlarının iyileştirilmesi için "Herkes İçin Spor" felsefesinin geliştirilmesi amacıyla uygulamaya koymuştur. Çin'de uygulanan beden eğitimi programı çerçevesi dışında kalan serbest zamanlarında tüm öğrenciler, haftanın iki günü beden eğitimi ve spor aktivitelerine katılırlar. Kamu ve özel kurumlar, fabrikalar, ticari ve sanayi işletmelerdeki işçiler ile devlet memurları, mola zamanlarında spor aktivitelerine katılmakta ve öğleden sonra 15 dakika fiziksel aktivite yapmaktadırlar. Birçok kentte Wushu (yakın dövüş sanatı), Taijiguan (gölge boks) ve Qigong (nefes alma egzersizi) gibi geleneksel sporların yanı sıra fitness, vücut geliştirme sporları yaygındır. Çin'de insanlar özellikle sabah erken saatlerde açık alanlarda fiziksel aktivitelerini yapmaktan kaçınmazlar. Doğa ve kır sporları, Çin'de uzun bir geçmişe sahiptir ve kırsal nüfus arasında giderek yaygınlaşmakta ve birçok "spor evi" bulunmaktadır (Çin Kültür Merkezi, 2016).

Avustralya'da Rekreasyon

Avustralya'da Spor ve Rekreasyon Bakanlığı Konseyi (SRMC), rekreasyon ve spor aktiviteleri ile ilgili faaliyetleri düzenleyen, federal hükümet ve eyalet yönetimleri arasında köprü sağlayan ana mekanizmadır (Ekmekçi, 2010). Avustralya'da ulusal zindelik politikası'na uygun federal hükümet her yıl "toplumsal rekreasyon ve spor tesisleri programı" doğrultusunda yerel yönetimlere ve ülkede yaşayan gruplara parasal destek sağlamaktadır. Rekreasyon ve zindelik yardımcı programı stratejilerine hizmet veren programlar, "neighbourhood Network Project"

bireyin kendine uygun bir çevre oluşturması, komşulararası düzenli fiziksel aktiviteyi geliştirme, engelliler rekreasyonu, Aborjin rekreasyonu, yerli halkın toplumsal uyumu, eğitimi ve üretime katkı sağlaması için, "Aussie sport" programı çocuklar için eğlenceli spor aktiviteleri, "Its up to youth" projesi kırsal kesimdeki gençliği hedefleyen projeler uygulanmaktadır. 18 yaş üzeri kişilerin fiziksel aktivite boyutunda serbest zaman davranışları % 9.1 fitness, %8.2 bisiklet, %13.4 yüzme, %48.6 yürüyüş, %56.1 bahçe işleri, %6.3 Jogging, %3.5 ormanda yürüyüş, %4.9 balık tutmadır. En yaygın yapılan sporlar, aerobik ve jimnastik, kamp ve karavan ile geziler, tenis, yelken ve yatçılık, golf, binicilik, futbol, basketbol, Avustralya futbolu, kriket, squash, ayak futboludur (Zorba, 2005). Fiziksel aktiviteye dayalı rekreasyon çok yaygın yapılmaktadır. Çok Amaçlı Hane halkı Araştırması (MPHS), 12 ay boyunca, 15 yaş ve üstü Avustralyalıların % 66'sı rekreasyon, egzersiz veya spor için fiziksel aktivitelere katıldığını tespit etmiştir. Rekreasyon ve boş zaman etkinliklerine, özellikle spor ve açık hava etkinliğine katılan erkeklerin açık hava etkinliğinde gün içinde harcadıkları zaman (25 dakika), görsel / işitsel medyadan sonra (154 dakika) en fazla tercih edilen etkinlik oldu. Kadınların açık hava etkinliğinde harcanan zaman (19 dakika), görsel / işitsel medyada (122 dakika) ; konuşma ve mesajlaşma (36 dakika); kitap okuma (25 dakika) ve diğer serbest zaman (18 dakika) etkinliklerde zaman geçirmişlerdir. Avustralya'da serbest zaman aktivitelerinin incelendiği çalışmada, gün içinde sosyalleşme 10 dk., dini faaliyetler 4-6 dk., seyahat 18 dk., topluluk etkileşimi 40-46 dk., spor etkinlikleri 17-25 dk., oyun ve el işleri, hobi 12-14 dk., okuma 21-25 dk., görsel işitsel medya 122-154 dk., konuşma ve mesajlaşma 24-36 dk., rekreasyon ve eğlence faaliyeti 237-268 dk. olarak tespit edilmiştir (www.abs.gov.au, 2010).

Sonuç ve Öneriler

Sonuç olarak; farklı kültürlerde rekreasyon faaliyetleri, teknolojik gelişmeler ve buna bağlı aktif ya da pasif katılım, yaş, cinsiyet, medeni durum, gelir düzeyi, eğitim düzeyi, sosyal sınırlamalar, yaşam koşulları, moda gibi faktörlerden etkilenmektedir. Türkiye, Amerika ve İngiltere toplumunda serbest zaman aktivitesi olarak televizyon seyretme oranının diğer serbest zaman aktiviteleri arasında yüksek değerlerde olması dikkat çekicidir. Almanya ve Avustralya toplumunda açık hava rekreasyon faaliyetlerine ve sportif rekreasyon aktivitelerine katılımın fazla olduğu, Çin toplumunda ise geleneksel sporlara ve kültürel faaliyetlere katılımın fazla olduğu tespit edilmiştir. Rekreasyon alanında yapılan çalışmalara katkı sağlaması için farklı kültürlerin sosyo-demografik ve sosyo-ekonomik özellikleri dikkate alınarak yapılması önerilmektedir.

Kaynaklar

- Akgül, B.M. (2011), Farklı Kültürlerdeki Bireylerin Boş Zaman Aktivitelerine Yönelik Tutumlarının Değerlendirilmesi: Ankara-Londra Örneği, Yayınlanmamış Doktora Tezi, Gazi Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü.
- Amestoy, V. C., Rosal, R., S., Toscano, E.V.(2008). The leisure experience. *The Journal of Socio-Economics*, 37,64-78.
- Amin, T.T., Suleman, W., Ali, A., Gamal, A., Al Wehedy, A. (2011). Pattern, Prevalence, and Perceived Personal Barriers Toward Physical Activity Among Adult Saudis In Al-Hassa, KSA, *Journal of Physical Activity and Health*, 8, 775-784.
- Ardahan, F., Yerlisu, Lapa, T.(2010). Üniversite öğrencilerinin serbest zaman tatmin düzeylerinin cinsiyete ve gelire göre incelenmesi. *Spor Bilimleri Dergisi, Hacettepe Journal of Sport Sciences* . 21 (4), 129–136.
- Aslan, N. (2005), Üniversite Öğrencilerinin Boş zaman Değerlendirme Eğilimi, Öğretmen Yetiştiren Kurumlarda Karşılaştırmalı Bir Araştırma, İzmir: Ege Üniversitesi Yayınları
- Arslan, S.(2010). Yetişkin kent halkının belediyelerin serbest zaman eğitimi ile rekreasyon etkinliklerinin sunumuna ve yaşam kalitesine etkisine ilişkin görüşleri (Ankara Büyükşehir Belediyesi Örneği). *Doktora Tezi*, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara, 160.
- Australian Bureau of Statistics, Time Use on Recreation and Leisure Activities, 2006 <http://www.abs.gov.au/ausstats/abs@.nsf/mf/4173.0> (11/05/2010).
- Aytaç, Ö.(2006). Tüketimcilik ve metalaşma kısıcında boş zaman, Kocaeli Üniversitesi, *Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 27-53.
- Ayyıldız, T. (2015) Rekreatif dans faaliyetlerine katılan bireylerin serbest zaman tatmin düzeylerinin incelenmesi, Gazi Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, *Yüksek Lisans Tezi*, Ankara.
- Başaran, Z.(2016). Rekreasyon yönetimi. Gazi kitabevi, Ankara
- Başarangel, İ. (2013). Rekreasyon ve animasyon yönetimi ders notu, çekim unsurları ile rekreatif alışveriş, tatmin ve yeniden satın alma arasındaki ilişki, Anadolu Üniversitesi, *Doktora Tezi*, Eskişehir.
- Bonke, J, Dedding, M, Lausten, M.(2009). Time and money: A simultaneous analysis of men's and women's domain satisfactions. *Journal of Happiness Studies*, 10, 113–131.
- Broughten, K., Beggs, A.(2006) Leisure satisfaction of older adults. *Activities, Adaptation Aging*, 31(1).
- Brown, A., B., Frankel, B., G.(1993). Activity through years: leisure, leisure satisfaction, and life satisfaction. *Sociology of Sport Journal*, 10, 1-17.
- Bull, C., Hoose, J., Weed, M. (2003). An Introduction to leisure studies. 1st edition. Essex: Pearson Education Limited.
- Bureau of Labor Statistics, American Time Use Survey, www.bls.gov.tr (10.06.2015).
- Can, S. (2010), Muğla Üniversitesi Eğitim Fakültesi İlköğretim Bölümü Öğrencileri Ailelerinin Boş Zaman Faaliyetlerine Katılım Biçimlerinin Belirlenmesi, *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 18(3), 861-870.
- Cerin, E., Leslie, E., Sugiyama, T., Owen, N.(2010) Perceived Barriers to Leisure-Time Physical Activity in Adults: An Ecological Perspective, *Journal of Physical Activity and Health*, 7, 451-459
- Çin Kültür Merkezi. (t.y.). <http://www.cinkultur.com/CinHakkında/CinSporu> (27.10.2016).
- Ekmekçi, R.(2010). Avustralya spor yönetim sisteminin incelenmesi, *Journal of New World Sciences Academy*, 5, 3.
- Daminianidis, C., Kouthouris, C., Alexandris, K. (2007), Activities among students. The Case study of Schools of Livadiacity in Greece, *Inquiries in Sport and Physical Education*, 5(3), 379-385.

- Drakou, A., Tzetzis, G., Mamantzi, K. (2006). Leisure Constraints Experienced By University Students in Greece, United States Sports Academy The Sport Journal, 1543-1518.
- Emir, E. (2012). Rekreatif etkinliklere katılımın önündeki engellerin belirlenmesi: üniversite öğrencileri örneği. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Karadeniz Teknik Üniversitesi, Trabzon.
- Ergüven, M. (2012). İş ve Boş Zaman Arasındaki İlişki ve Boş Zaman Faaliyetlerinin "Wellness" Hizmetlerine Yansıması. 1. *Rekreasyon Araştırmaları Kongresi*, Kemer Antalya 12-15 Nisan, 248-257.
- Fasting, K., Pfister, G. (1999). Opportunities and Barries for Women in Sports (Turkey). Las Vegas: Women of Diversity.
- Fox, K., Rickards, L. (2002). Sport and Leisure. Results from the sport and leisure module of the 2002 general household survey. *Norwich: National Statistics Publications*.
- Gediz, S. (2012). Kamu hizmeti olarak rekreasyon etkinlikleri kapsamında "Gençlik hizmetleri ve spor il müdürlükleri batı akdeniz bölgesi gençlik merkezleri analizi". *Yüksek Lisans Tezi*, Akdeniz Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Antalya, 5-78.
- Gökmen, H., Açıkalın, A., Koyuncu, N. (1985). Yükseköğrenim öğrencilerinin serbest zaman etkinlikleri kendilerini gerçekleştirme düzeyleri. Ankara: M.E.G.S.B. Yayınları.
- Gürbüz, B., Yenel, F., Akgül, M.B., Karaküçük, S. (2010). Measuring Constraints to Leisure Activities: Demographic Differences, *Ovidius University Annals, Series Physical Education And Sport / Science, Movement And Health*, 10 (2).
- Hall, C.M., Page, S. (2006). The geography of tourism and recreation, New York: Routledge.
- Hazar, A. (2009). Rekreasyon ve animasyon, Detay Yayıncılık, Ankara
- Hekim, M. (2015). Türkiye'de yetişkin bireylerin rekreatif tercihlerinin değerlendirilmesi: Bir literatür taraması, 3. *Rekreasyon Araştırmaları Kongresi*, Eskişehir, 5-7 Kasım, 563-567.
- Karaküçük, S. (2008). Rekreasyon boş zamanları değerlendirme. (Altıncı Baskı). Ankara: Gazi Kitabevi, 58-61.
- Karaküçük, S., Yenel, F., Gürbüz, B., Özdemir, S., Demirel, M., Sarol, H., Karaküçük, B.M. (2008). Türk toplumunun boş zaman davranış profilleri ve rekreasyonel etkinliklere katılımdaki engeller: Ankara ili örneği, Gazi Üniversitesi, Ankara.
- Karaküçük, S., Akgül, B.M., Karaman, M., Ayyıldız, T. (2016). Rekreasyon Bilimi: Türkiye'de rekreasyonel durum, Gazi kitabevi, Ankara.
- Kaya, S., Gürbüz, B. (2015). An Examination of University Students' Attitudes Towards Leisure Activities, *Pamukkale Journal of Sport Sciences*, 6 (3), 46-59.
- Kılbaş, Ş. (2010). Rekreasyon ve boş zaman değerlendirme (4. Baskı). Ankara: Gazi Kitabevi.
- Kızanlıklılı, M.M. (2014). Türkiye'deki yükseköğretim kurumlarında rekreasyon eğitiminin yapısı, *International Journal of Science Culture and Sport*, 1(1), 46-60.
- Koca, C. (2006). Beden eğitimi ve spor alanında toplumsal cinsiyet ilişkileri. *Spor Bilimleri Dergisi*, s. 84.
- Kraus, R.G. (2001). Recreation and leisure in modern society 6th edition. Sudbury (MA): Jones & Bartlett.
- Kurar, İ., Baltacı, F. (2014). People's leisure habits review: Case of Alanya, *International Journal of Science Culture and Sport*, 2, 39-52.
- Kurar, İ., Baltacı, F. (2014). Halkın boş zaman değerlendirme alışkanlıkları: Alanya Örneği, *International Journal of Science Culture and Sport*, 1(2), 39-52
- Lawrence, L. (2003). These are the voyages: Interaction in real and virtual space environments in leisure, *Leisure Studies*, 22, 301- 315.

- Liang J, Yamashita T, Brown J S (2013). Leisure satisfaction and quality of life in China, Japan and South Korea: A comparative study using AsiaBarometer 2006. *J Happiness Stud.*, 14: 753 – 769.
- Lu, L., Hu, C.H. (2005). Personality, Leisure Experiences and Happiness, *Journal of Happiness Studies*, 6, 325–342.
- Masmanidis, T. (2009), “Perceived Contraints of Greek University Students’ Participation İn Campus Recreational Sport Programs”, *Recreational Sports Journal*, 33, 150-156.
- McLean, D., D., Hurd, A., R., Rogers, N., B. (2008). Kraus’ recreation and leisure in modern society. Sudbury: Jones And Barlett Publishers, 40.
- Miser, R., Arslan, S. (2015). Halk eğitim merkezlerinin rekreatif kullanımı, *Eğitim ve Öğretim Araştırmaları Dergisi*, 1, 38.
- Özşaker, M. (2012). An evaluation on non participation of the youth in leisure time activities. Selcuk University, *Journal of Physical Education and Sport Science*, 14 (1), 126-131.
- Padilla-Walker, L. M., Nelson L. J., Carroll, J.S, Jensen A.C. (2010). More than a just a game: Video game and internet use during emerging adulthood, *Journal of Youth Adolescence*, 39, 103-113.
- Palen, L.A., Megan, E.P., Gleeson, S.L., Caldwell, L.L., Edward, A. (2010), “Leisure Constraints For Adolescents in Cape Town, South Africa: A Qualitative Study”, *Leisure Sciences*, 32, 434-452.
- Paul, E. (2014). Why germans work fewer hours but produce more: A study in culture. <http://science.knote.com/2014/11/10/why-germans-work-fewer-hours-but-produce-more-a-study-in-culture/>
- Seddon, C. (2011). Life styles and social participation. London, England.
- Sivrikaya, Ömer- Doğu, Gazanfer (2011), “Düzce belediyesinin spor hizmetleri için örnek bir yönetim modeli”, *Pamukkale Journal of SportSciences*, 2, 3,52-74.
- Statista.(t.y.). <https://de.statista.com/> (22.12.2016)
- Stebbins, R.A. (2010). Flow in serious leisure: Nature and prevalence, *Leisure Reflection*, 25,21-23.
- T.C. Başbakanlık Devlet Planlama Teşkilatı (DPT) Altıncı Beş Yıllık Kalkınma Planı (1990- 1994) erişim tarihi: 08.05.2016.
- T.C. Başbakanlık Türkiye İstatistik Kurumu. Haber Bülteni. Sayı:119.25 Temmuz 2007.
- Tekin, A.(2009).Rekreasyon, Ata Ofset Matbacılık.Ankara.
- The National survey of culture, leisure and sport, department for culture, media and sport, www.gov.uk/government/organisations/departement-for-culture-media (12.06.2016).
- Temir, Ö., Gürbüz, B. (2012), Rekreasyonel Aktivitelere Katılımın Önündeki Engellerin İncelenmesi, 1. Rekreasyon Araştırmaları Kongresi, Antalya.
- Türkiye İstatistik Kurumu.(2009).Yıllara göre federasyonlara bağlı lisanslı sporcu sayıları. <http://www.tuik.gov.tr/VeriBilgi>. (16.11. 2016)
- Türkiye Kültür ve Turizm Bakanlığı. (2015). Unesco insanlığın somut olmayan kültürel mirasının temsili listesi. <http://aregem.kulturturizm.gov.tr>. (20.10.2016)
- Vong Tze N. (2005). Leisure satisfaction and quality of life in Macao, China. *Leisure Studies*, 24 (2), 195-207.
- Yaprak, P., Amman, M. T. (2009). Sporda kadınlar ve sorunları. *Türkiye Kick Boks Federasyonu Spor Bilimleri Dergisi* , s.: 39-49.
- Yerlisu, L. T., Ardahan, F. (2009). Akdeniz üniversitesi öğrencilerinin serbest zaman etkinliklerine katılım nedenleri ve değerlendirme biçimleri. *Spor Bilimleri Dergisi*, 20 (4), 132-144.
- Yin, X. (2005). New trends of leisure consumption in china. *Journal of Family and Economic Issues*, 26, 1, (Spring).

Zorba, E. (1999). Herkes için spor ve fiziksel uygunluk, Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğü Yayınları, 149.

Zorba, E. (2004), Muğla Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu Rekreasyon Bölümü "II. Çalışma Grubu Toplantısı Raporu", Muğla.

Zorba, E. (2008). Türkiye'de rekreasyona bakış açısı ve gelişimi, *Gazî Haber Dergisi*, 52-55.

Zorba, E. (2011). Yaşam boyu spor, Bedray Basın Yayıncılık, İstanbul, 3.

Zorba, E., İkizler, H.C, Tekin, A., Miçoğullar, O., Zorba, E. (2005). Herkes için spor, Morpa Kültür Yayınları, Ankara.

Extended English abstract

Introduction

It is aimed to examine recreation and leisure time activities in different cultures by considering the similarity or differences between the Turkish society and the leisure time activities of the societies living in different regions of the world. Countries where leisure time activities are studied in different cultures; Turkey, America, Germany, England, China, Germany and Australia. General Directorate of Youth Services and Sports in Turkey organizes tournaments and championships with many sporting and recreational activities on the national and international level every year (Zorba, 2008). Artistic courses for educational purposes such as sports, folk dances, arts, theater, drama, oil painting, saz and guitar course, child development and care, foreign language, family education, natural life protection etc. are organized by Public Education Centers (Miser and Arslan, 2015). Another dimension of recreational activity in Turkey is the activities carried out in line with traditions such as neighbors' visits, games and chats at the coffee shop, picnic tours, acceptance days, countryside, parks, cinemas, theaters and other artistic activities (Kurar and Baltacı, 2014). One of the most important application areas of recreation is alternative sports tourism. Alternative sports include rock climbing, hiking, trekking, nature walks, mountain biking, touring (Zorba, 2008). Leisure time activities in Turkish society can be described as follows: % 94 TV watching, 71% relatives visit, % 56 friends visit, % 36 radio listening, % 38 shopping centers, % 30 magazine reading, % 26 social media, % 24 handicrafts, % 19 Café, coffee shop, 11% puzzles, 9% cinema, 3% going to the library, 2% nature walk and 1.2% audience participation in sporting activities. In Turkey, adult individuals tend to do passive recreation activities (3% play, the internet, 46% TV watching, 3.2% books, newspapers, magazine reading, 0.7% music listening, 3.3% physical exercise, sports (Turkish Statistical Institute, 2015). In the United States, individuals whose age is 75 or over spend most of their leisure time watching TV, reading books, relaxing and resting, while younger age groups spend most of their leisure time doing sport and exercise, playing computer games and entertainment. The age of 15 years and over is watching an average of 96% of the television a day, socializing or doing a variety of leisure time activities such as exercising. The percentage of men participating in sports is as follows: exercise or recreation is 23%, while women are 18%. Watching television has been found to be the highest level of leisure time activity in the age group of 15-19 years (2.4 hours per day) and 4.5 hours (over 75 years) (www.bls.gov.tr, 2015). According to the results of the research done on, The age of 14 years old and over individuals in Germany; It has been found that Garden activities 30%, shopping activities 27.1%, puzzle solving 16.6%, going to lunch 14.8%, computer games 13.7%, dealing with repair work 11.6%, mountain walk-climb 9.5%, domestic activities 7.8%, handicrafts 6.7%, dance activities 5.9%, walking 5.3%, cycling 5.1%, football 4.9%, yoga 2.9%, camping 2.5%, tennis 2.1%, riding 1.8%, skating- 1.5, gymnastics 1.5%, basketball 1.2%, golf-diving 1% (Statista, ty, 2015). Leisure time behaviors of people aged 16 years and over in the UK is 88% watching television, 84% spending time with friends and family, 76% listening to music, 71% shopping, 67% reading books, 69% Sports and exercise, 49% gardening, 48% bar and club, 48% cinema. 89% of adults spend their leisure time watching television, and watching television for age groups over 35 is the most popular activity (TheNationalSurvey of Culture, LeisureandSport, DepartmentforCulture, 2010). In the survey on

people's leisure time activities in China, 49% participate in shopping activity, 41% visit relatives and friends, 28% participate tourism activity and 23% participate leisure-based activities. Programs targeting national fitness policy in Australia, "Neighborhood Network Project" aimed at promoting regular physical activity between the neighbors, recreation for the disabled, Aboriginal recreation, education and social cohesion of the indigenous people, "Aussie sports" program children sports activities, "Itsuptoyouth" Projects are being implemented. Leisure time behaviors in the physical activity dimension of persons over 18 years of age are 9.1% fitness, 8.2% cycling, 13.4% swimming, 48.6% walking, 56.1% gardening, 6.3% jogging, 3.5% forest walking, 4.9% fishing. The most common sports are aerobics and gymnastics, camping and caravanning, tennis, sailing and yachting, golf, horse riding, basketball, Australian football, cricket, squash and football (Zorba, 2005). Time spent on outdoor activities of women (19 minutes) is audio/visual media (122 minutes); Speaking and messaging (36 minutes); (25 minutes), and other leisure time (18 minutes) (Australian Bureau of Statics, 2010).

Conclusion, there are many factors in different cultures such as recreation, leisure time activities, technological developments, age, gender, education, economy, belief, social norms, cultural differences, quality of life, health consciousness, fashion, habits. It is noteworthy that the rate of watching television as a leisure time activity in Turkey, America, and England is higher compared to other activities. German and Australian society has more involvement in outdoor activities and sporting activities while there is more participation in traditional sports and cultural activities in Chinese society.

FARKLI KÜLTÜRLERDE REKREASYON:SERBEST ZAMAN AKTİVİTELERİNİN İNCELENMESİ

ORIGINALITY REPORT

11%

SIMILARITY INDEX

PRIMARY SOURCES

1	documents.tips Internet	59 words — 2%
2	www.ozelegitimsitesi.com Internet	55 words — 2%
3	kosbed.kou.edu.tr Internet	55 words — 2%
4	rak2015.anadolu.edu.tr Internet	35 words — 1%
5	www.iscsjournal.com Internet	31 words — 1%
6	forumzero.net Internet	27 words — 1%
7	Ekmekçi, Rıdvan. "AVUSTRALYA SPOR YÖNETİM SİSTEMİNİN İNCELENMESİ", e-Journal of New World Sciences Academy (NWSA)/13063111, 20100701 Publications	26 words — 1%
8	warnerblade.com Internet	26 words — 1%
9	"TÜRKİYE'DE REKREASYON ALANINDA YAPILAN LİSANSÜSTÜ TEZLERİN	16 words — < 1%

“NCELENMES” (1985-2010 DÖNEM”);
e-Journal of New World Sciences Academy (NWSA)/13063111,
20110101

Publications

10 www.masco.web.tr 11 words — < 1%
Internet

11 www.anatoliajournal.com 9 words — < 1%
Internet

EXCLUDE QUOTES OFF

EXCLUDE MATCHES OFF

EXCLUDE BIBLIOGRAPHY ON